

IDEJNE OSNOVE

ORGANIZOVANJA I DJELOVANJA

Krajem 80-ih godina prošlog vijeka naznačen je početak dubokih globalnih promjena koje su se do danas promjenjivim intenzitetom proširile i zahvatile različite dijelove svijeta. Ovaj cjelokupni proces rezultirao je pojavom većeg broja kriznih žarišta i negativnih kretanja u društvima i državama širom zemaljske kugle. Propast SSSR-a, razbijanje SFR Jugoslavije, duboka kriza svjetske ljevice, nezadrživo jačanje islamskog fundamentalizma i radikalizma, neprekidna i dugotrajna Bliskoistočna kriza, ratovi u Afganistanu i Iraku, svjetska ekonomska kriza kao posljedica agresivnog neoliberalizma – događaji su koji će zasigurno ostaviti dubokog traga u istoriji čovječanstva kao velika prijetnja stabilnosti i sigurnosti u svijetu.

U takvim okolnostima društva svih država nastalih na prostoru nekadašnje SFRJ doživljavaju strahovit privredni, kulturno-socijalni, bezbjednosni i politički kolaps, te nadasve strmoglavu propadanje moralno-etičkih vrijednosti. Početkom 90-ih godina prošlog vijeka na tom području najprije dolazi do rapidnog porasta nacionalizma i međunacionalne netrpeljivosti potpomognute tendencijom jačanja uticaja religije na društveno-politička kretanja, što se slobodno može smatrati jednim od glavnih i osnovnih uzroka koji su doveli do razbijanja državne zajednice i stvaranja nacionalnih država, a što je bilo popraćeno strašnim i surovim međunacionalnim sukobima, koji su imali kulminaciju u otvorenim neprijateljstvima i ratnim dejstvima. Posljedice, koje takvi događaji sa sobom neminovno donose bile su enormne ljudske žrtve, neprocjenjiva materijalna šteta, uništavanje istorijskih i kulturnih spomenika, kidanje vjekovnih međusobno usko isprepletenih ekonomskih, kulturnih, prijateljskih i rodbinskih veza. Sve to sa sobom nosi jedan dugoročno negativan uticaj kao što je konstantni porast nepovjerenja prema društvu, poremećene međuljudske odnose ili poljuljano zdravstveno i psihičko stanje cjelokupne populacije. Uz to dolazi i do raspada jedinstvenog tržišta, što je pogubno djelovalo na ekonomije svih novonastalih zemalja. Cijepanje ranije uvezane industrijske proizvodnje i drugih oblika privrednih djelatnosti dovelo je, najprije do smanjenja, a kasnije i do potpunog zastoja ekonomskih aktivnosti, a samim tim i do opadanja

fizičkog obima proizvodnje, kao i obima uslužnih djelatnosti – dolazi do drastičnog smanjenja društvenog bruto proizvoda i nacionalnog dohotka, ozakonjenja pljačke društvene imovine, kriminala, korupcije... Jednom rječju dolazi do potpunog ekonomskog kolapsa tih zemalja i njihovih građana.

Ove i druge ključne društvene promjene u pomenutom periodu dovele su do oštrih društvenih podjela i rascjepa koji su, opet, uzrokovali brojne i složene linije političkih podjela. Posljedično, partijska scena svake od novonastalih država postala je krajnje konfliktna i nestabilna, a to stanje se bez većih promjena održava i danas. U okviru širih socijalnih podjela, političko organizovanje je, naime, uslovljeno statusnim, klasnim, vjerskim, kulturnim i nacionalnim, ali i porodičnim i generacijskim podjelama, kao i različitim poimanjem ideja slobode, jednakosti, pravde, sigurnosti, mira, nacije, religije, tradicije...

Svi navedeni uslovi i okruženje doveli su do stvaranja različitih društvenih organizacija sa isto tako različitim pogledima na aktuelno stanje u društvu i različitim aktivnostima, formulisanjem ciljeva i pravcima djelovanja. Neke od njih su svoj rad orijentisale isključivo u pravcu političkog angažovanja, neke su svoje aktivnosti orjentisale na obilježavanje tradicionalnih datuma iz zajedničke istorije, neke su izrazito nacionalistički i/ili religiozno raspoložene sa ispoljenom netrpeljivošću prema iole drugačijem, neke se oslanjaju i kruto vežu za pojedine istorijske ličnosti ili vremenske periode...

Između svih tih organizacija nepobitno se izdvaja Udruženje „Naša Jugoslavija“, koje se od početka svog postojanja bori za politiku „otvorenih vrata“, prihvata svaki oblik saradnje koji vodi jačanju veza među našim narodima, stvaranju dobrosusjednih odnosa i njihovom podizanju na što je moguće veći nivo. Pri tome je posebna pažnja posvećena isticanju svih onih pozitivnih društvenih aspekata, koji su krasili vrijeme života u zajedničkoj državi – školstvo, zdravstvo, socijalna zaštita, radnička prava, mješovita kulturna saradnja, visoke moralno-etičke norme društva... Udruženje je duboko privrženo izgrađivanju i održavanju prijateljskih odnosa sa svim organizacijama ili pojedincima iste ili slične orijentacije sa kojima su do sada izgrađene čvrste i prisne veze. Isto tako aktivno radi na stvaranju novih načina povezanosti sa grupacijama koje tek nastaju i žele da djeluju na spomenuti način ili istrajavaju na zajedničkom nastojanju za stvaranjem istinskog demokratskog društva u kom će se svaki pojedinac osjetiti važnim dijelom cjelokupne zajednice. **Udruženje „Naša Jugoslavija“ je nastalo, i djeluje iz jasne potrebe za postojanjem jednog nezavisnog, samostalnog i demokratskog udruženja, koje želi da bude ravnopravan i kompetentan partner svima, koji istinski žele izgradnju zdravog demokratskog društva na čvrstim temeljima zajedništva, a u kom će svi naši narodi naći stabilnost, slobodu, jednakost i slogu bez straha za svoju budućnost ili budućnost svojih pokoljenja.**

Pri tome je neophodno istaći da Udruženje „Naša Jugoslavija“ nema ambicija i aspiracija u pravcu vođenja direktnih aktivnosti ka stvaranju neke nove Jugoslavije i pokazuje puno poštovanje zakona svih država nastalih na području nekadašnje SFRJ. Ukoliko, pak, razvoj regionalne demokratije, međusobna ekonomska zavisnost i globalni politički uslovi budu pokazivali tendenciju kretanja u pravcu udruživanja, naša organizacija se svakako neće protiviti jednom takvom procesu.

Udruženje „Naša Jugoslavija“ se kategorički postavlja iznad nacionalnih i vjerskih podjela i netrpeljivosti, njeguje tradicije antifašističke borbe svih jugoslavenskih naroda, baštini jugoslavenski kulturno-istorijski identitet, čuva od zaborava progresivan privredni, društveni i kulturni razvoj u periodu nakon drugog svjetskog rata. Osnovne aktivnosti se baziraju na mađunacionalnom razumijevanju, radu na stabilizaciji odnosa među svim našim narodima, ravnopravnosti, smanjenju mržnje i netrpeljivosti, stvaranju jednakih uslova života i rada za sve članove društvene zajednice. Smatramo da je u tom pravcu neophodno kretati se linijom praktičnih rješenja i opštih humanističkih, socijalnih i progresivnih ideja, čime bi bilo moguće uspostaviti zdravu i čvrstu strukturu koja bi bila nosilac i polazna osnova za pravilno funkcionisanje svakog demokratskog društva. Čitav period od osnivanja Udruženja „Naša Jugoslavija“ do danas, obilježen je zalaganjem u korist razvoja i unapređenja kvalitetnih demokratskih odnosa u društvu, koji bi se zasnivali

isključivo na pluralizmu idejnih shvatanja, političkih opredjeljenja i praktičnih djelovanja, a daleko od svih oblika stvaranja ili prihvatanja ideologija u okviru bilo kog društvenog segmenta ili cjelokupne državne zajednice.

Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, kao paradigma „mekanog“ socijalizma, zemlja slobode, sigurnosti, solidarnosti i prijateljstva, toplih dobrosusjednih i međuljudskih odnosa, nesvrstane vanjske politike, visokih moralno-etičkih vrijednosti, svijetle zajedničke prošlosti naročito iz perioda drugog svjetskog rata, oslobođenja i poslijeratne izgradnje, progresivnog privrednog i kulturnog razvoja, jasne budućnosti, jednakosti religija – bila je i ostala uzor mira i blagostanja čitave jedne regije. Njenim nestankom završena je i zaokružena jedna nadasve pozitivna epoha u historiji južnoslavenskih naroda.

Poučeno prošlošću i pozitivnim iskustvima zajedničkog života u nekadašnjoj SFRJ Udruženje „Naša Jugoslavija“ se okreće budućnosti i u tom pravcu usmjerava svoje aktivnosti. Naravno, kultura jednog naroda se ogleda i u njegovoj historiji, odnosno njegovoj želji da što detaljnije i temeljitije upozna vlastitu prošlost, ali je neophodno iz svega izvući pozitivne vrijednosti i ta korisna iskustva iskoristiti za budući rad.

Danas se svako poimanje Jugoslavije svodi uvijek u jedan te isti propagandistički i populistički kontekst i da se prethodna zajednička država predstavlja kao surova, ideološki kruto ograđena, isključivo negativnostima uramljena slika jednog prošlog vremena. Udruženje „Naša Jugoslavija“ se ne poziva na pravo posjedovanja bilo kakve teritorije niti ima neke pretenzije u tom pravcu. Za nas mnogo veću važnost ima opštejugoslavensko kulturno-historijsko nasljeđe. Prethodna je Jugoslavija, kao država svih njenih naroda, sigurno imala i pozitivnih i negativnih strana – koja ih to država nema? Međutim, ta i takva Jugoslavija je bila okrenuta modernizaciji, progresu i miru čime je uživala veliki ugled u svijetu. Jedna od njenih najvažnijih karakteristika bila je činjenica da je u prvom redu stajao **čovjek** i unapređenje njegovih individualnih sposobnosti, a ne pohlepa i egoizam kao glavni pogonski faktori, te vječita težnja za novcem i prekomjernim bogatstvom.

Kroz zajedničku vjekovnu historiju prošlo je mnogo vladara, političkih sistema, porobljivača i osvajača, vođeni su mnogi ratovi, dolazile i prolazile mnoge vojne sile, religije... Države i narodi na tom području veoma često su bili meta velikih i moćnih, koji su na razne načine provodili politiku *Divide et impera*. U svakoj od tih epoha su se uvijek iznova pojavljivali narodni tribuni, pokušavajući povesti narod u borbu za oslobođenje od tuđeg jarma. Neki su u tome imali više, a neki manje uspjeha, ali svi oni su bili vođeni jednom zajedničkom idejom – oslobođenje svih naroda od kolonijalizma, ugnjetača, istrebljivanja, zelenaštva i izdajnika. Nacionalna pripadnost tu nikada nije igrala ulogu, jer se uvijek radilo o narodu kao cjelini, a ne o njegovim pojedinim dijelovima. Historija se često ponavlja, a tako je i ovaj put. Udruženje „Naša Jugoslavija“ želi da probudi široke mase naroda na području nekadašnje SFRJ i pokaže da je upravo jedinstvo naša jedina i najveća snaga.

Posebno mjesto u aktivnostima Udruženja „Naša Jugoslavija“ zauzima borba za pravo na nacionalnost Jugoslaven. Mnogo je stanovnika svih država nastalih na teritoriji nekadašnje SFRJ, koji se osjećaju kao pripadnici nacionalnosti Jugoslaven, ali im ni u jednoj od njih zakonski nije dozvoljeno da se kao takvi i izjašnjavaju. Svi oni su i u najobičnijim statistikama obuhvaćeni u jednu neodređenu grupu – ostali. Pri tome se zanemaruje neoboriva činjenica da Jugoslaveni kao nacionalnost postoje još iz vremena prije Kraljevine Jugoslavije.

Jugoslavenstvo predstavlja svijest o objektivnim sličnostima svih naroda koji žive na teritoriji nekadašnje SFRJ uz dužno poštovanje i dopuštanje svih razlika među njima – zanemarivo malih u globalnom smislu i pogledu. Revitalizacija ideje Jugoslavenstva kao nacionalnosti, koju kao jedinstveni zadatak pred sebe postavlja zaseban dio Udruženja „Naša Jugoslavija“ – Savez Jugoslavena, stvara karakter stabilizacije i ima intergacioni efekat koji se oslikava na cjelokupnu regiju, te omogućava stvaranje zdrave klime koja je neophodno potrebna da bi se na tom prostoru iz procesa destrukcije ponovo ušlo u proces konstruktivne izgradnje društva u svim njegovim segmentima. Jugoslavenstvo nije pitanje društvenog uređenja ili ideologije – i jedno i drugo se

mijenja, ali narodi ostaju, žive i živjeće jedni pored drugih. Jugoslavenstvo predstavlja svojevrsnu širinu shvatanja opšte aktuelne situacije svih naših naroda.

Jugoslavenstvo je više od puke pripadnosti jednom kulturno-istorijskom okruženju. Ono ima profinjenu integracionu funkciju i mnogo je složenije od pojednostavljenog svrstavanja u političku prošlost jugoslavenskog prostora. Zatvaranje u strogo nacionalne torove gura južnoslavenske narode u totalnu izolaciju, čemu se jugoslavenstvo odlučno opire i od čega se ograđuje pružajući istovremeno svima svojevrsnu zaštitnu zonu kroz zajedničko kulturno, istorijsko, jezičko i svako drugo nasljeđe. Jugoslavenstvo se ne može posmatrati pod političkom lupom, jer ono svojom širinom stoji iznad i izvan političkih podjela, ono samim svojim postojanjem razbija nacionalizam, šovinizam, provincijalizam. **Jugoslaveni su jedinstveni kohezioni faktor koji promoviše ravnopravnost, jednakost, prijateljstvo i zajedništvo.**

Udruženje „Naša Jugoslavija“ od početka svog djelovanja oživljava, njeguje i održava sjećanje na društvena, kulturna, istorijska dostignuća koja je nekadašnja SFRJ postigla, poštujući pri tome najviše moralno-etičke norme, koje su krasile vrijeme zajedničkog života. Ograđujemo se od svih oblika netrpeljivosti, nacionalizma, vještačkih podjela, zastupanja bilo kakvih ideologija (političkih, vjerskih) itd. Zalaganje za pravo na nacionalnost Jugoslaven i očuvanje jugoslavenskog kulturno-istorijskog identiteta predstavlja temelj za neutralisanje nacionalne netrpeljivosti i odvojenosti na teritoriji nekadašnje SFRJ. Pri tome je upravo Jugoslavenstvo osnovni integracioni faktor na ovom području, jer se na potpuno jednak način i bez bilo kakve prisile odnosi prema pripadnicima svih drugih nacionalnosti.

Čvrsto vjerujemo u kreativnost i pozitivnu dinamiku jugoslavenske regije, u kojoj nismo samo svjedoci susretanja Istoka i Zapada, već i spajanja elemenata veoma duge evropske kulturno-istorijske tradicije, a kao posebnost ovog specifičnog sjedinjavanja ističe se naš jugoslavenski identitet, nezavisan od postojanja starih ili novih granica. Udruženje „Naša Jugoslavija“ prihvata odgovornost da kroz kulturno-istorijsko nasljeđe, ali i kroz objektivnost u prikazivanju istorijskih događaja na jugoslavenskim prostorima, argumentovano prevaziđe potenciranje nepostojećih razlika, prepozna i distancira se od nacionalizma i zalaže za uzvišene vrijednosti čovječanstva – ravnopravnost, jednakost i zajedništvo. Na toj razini se zalažemo za uvažavanje i vrednovanje demokratskih vrijednosti koje zasigurno vode ka prosperitetu svih država nastalih na prostoru nekadašnje SFRJ.

Udruženje „Naša Jugoslavija“ svoje ciljeve i djelovanje bazira na potpuno novom pristupu društvenim i kulturnim kretanjima u svim državama nastalim na području nekadašnje SFRJ. I pored poteškoća koje nas prate u našem radu ne odustajemo od svojih vizija, ideja i stavova. Naša misija je stvaranje korektnih društvenih, kulturnih, moralno-etičkih donosa među narodima. Društveni i kulturni okvir u kome strategija uperena ka stabilizaciji odnosa među našim narodima treba da funkcioniše je mnogo širi i suštinski je drugačiji od onoga što je prisutno u aktuelnom trenutku. Poseban akcent stavljen je na uključivanje školovanih, stručnih i sposobnih kadrova u cjelokupni proces razvoja privrednih, kulturnih i opštedruštvenih prilika u regionu.

Udruženje „Naša Jugoslavija“ naglašava svoju otvorenost prema pripadnicima svih članova društvene zajednice, bez obzira na njihovu političku, vjersku, klasnu, polnu, starosnu ili bilo koju drugu pripadnost i opredjeljenost, ukoliko oni prihvataju idejne ciljeve i orijentaciju, te programske principe našeg Udruženja.

Ovdje predstavljene idejne osnove organizovanja i djelovanja su temelj rada Udruženja „Naša Jugoslavija“ i Saveza Jugoslavena koje zastupamo i ističemo od početka djelovanja i koje su postale naš jedinstveni zaštitni znak.

UDRUŽENJE „NAŠA JUGOSLAVIJA“